

II

(Vorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de harmonisatie van de beschermingsduur van het auteursrecht en van bepaalde met het auteursrecht verwante rechten

(92/C 92/06)

COM(92) 33 def. — SYN 395

(Door de Commissie ingediend op 23 maart 1992)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid de artikelen 57, lid 2, 66, 100 A en 113,

Gezien het voorstel van de Commissie,

In samenwerking met het Europese Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende dat de Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst en het Internationale Verdrag van Rome inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties slechts minimumbeschermingstermijnen vastleggen, zodat de Staten die daarbij partij zijn, langere beschermingstermijnen voor de bedoelde rechten kunnen invoeren; dat bepaalde Lid-Staten van deze vrijheid gebruik hebben gemaakt; dat bovendien bepaalde Lid-Staten niet zijn toetreden tot het Verdrag van Rome;

Overwegende dat er hierdoor in de nationale wetgeving van de Lid-Staten betreffende de beschermingsduur van het auteursrecht en van de verwante rechten verschillen zijn ontstaan, waardoor het vrije verkeer van goederen en het vrij verrichten van diensten in het gedrang kunnen komen en waardoor de mededingingsvoorwaarden op de gemeenschappelijke markt kunnen worden vervalst; dat het bijgevolg voor de totstandbrenging en de goede werking van de interne markt nodig is de wetgeving van de Lid-Staten te harmoniseren en zo een gelijkshakeling van de beschermingstermijnen in de gehele Gemeenschap te verwezenlijken;

Overwegende dat de in de Berner Conventie vastgelegde minimumbeschermingsduur van 50 jaar na de dood van de auteur een bescherming beoogde van de auteur en van zijn nakomelingen van de eerste en de tweede generatie; dat door de verhoging van de gemiddelde levensduur in de Gemeenschap deze termijn niet langer volstaat om twee generaties te beschermen;

Overwegende dat bepaalde Lid-Staten voorzien hebben in een verlenging van de beschermingsduur tot meer dan 50 jaar na de dood van de auteur als compensatie voor de gevolgen van de wereldoorlogen voor de exploitatie van de werken;

Overwegende dat tijdens de Conferentie van Stockholm van 1967 ter herziening van de Berner Conventie de delegaties van bepaalde Lid-Staten een resolutie hebben aangenomen waarin zij de partijen bij de Conventie uitnodigen om de beschermingsduur van het auteursrecht te verlengen; dat in de discussies die plaats hebben gevonden binnen de World Intellectual Property Organization (WIPO), bij de voorbereidingen van een mogelijk protocol bij de Berner Conventie, dit punt op de agenda stond;

Overwegende dat bepaalde Lid-Staten met betrekking tot de bescherming van de verwante rechten gekozen hebben voor een beschermingsduur van 50 jaar na de openbaarmaking of verspreiding; dat in andere Lid-Staten waar momenteel ter zake voorbereidend wetgevend werk wordt verricht, van een termijn van 50 jaar wordt uitgegaan;

Overwegende dat in het voorstel van de Gemeenschap betreffende de onderhandelingen van de Uruguay-Ronde in het kader van de Algemene Overeenkomst betreffende Tarieven en Handel (GATT), in een beschermingsduur van 50 jaar na de openbaarmaking wordt voorzien voor producenten van fonogrammen;

Overwegende dat de eerbiediging van verworven rechten deel uitmaakt van de algemene rechtsbeginselen die door de communautaire rechtsorde worden beschermd; dat de harmonisatie van de beschermingsduur van het auteursrecht en van de verwante rechten bijgevolg geen afbreuk mag doen aan de bescherming die rechthebbenden momenteel genieten in de Gemeenschap; dat bij de harmonisatie van de beschermingsduur lange termijnen moeten worden vastgesteld ten einde de gevolgen van de overgangsmaatregelen tot een minimum te kunnen beperken en ten einde de effectieve inwerkingstelling van de interne markt op 31 december 1992 te kunnen verwezenlijken;

Overwegende dat de Commissie in haar mededeling van 17 januari 1991 „Vervolg op het Groenboek, werkprogramma van de Commissie inzake het auteursrecht en verwante rechten”⁽¹⁾ de behoefte aan harmonisatie van auteursrecht en verwante rechten met een hoge graad van bescherming benadrukte omdat deze rechten fundamenteel zijn voor intellectuele creatie en hun bescherming het onderhoud en de ontwikkeling van creativiteit garandeert in het belang van de auteurs, culturele industrieën, consumenten en de samenleving in haar geheel;

Overwegende dat met het oog op het invoeren van een hoog beschermingsniveau, dat zowel tegemoet komt aan de eisen van de interne markt als aan de behoefte aan een juridisch kader dat de harmonieuze ontwikkeling van de creativiteit in de Gemeenschap bevordert, de beschermingsduur voor het auteursrecht op 70 jaar na de dood van de auteur of op 70 jaar nadat het werk op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk is gemaakt, en voor de verwante rechten op 50 jaar na het feit dat de termijn doet ingaan, moet worden gebracht;

Overwegende dat overeenkomstig de Berner Conventie en het Verdrag van Rome de termijnen moeten worden berekend met ingang van de eerste januari van het jaar dat volgt op het feit dat de termijn doet ingaan;

Overwegende dat in artikel 1 van Richtlijn 91/250/EEG van de Raad van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's⁽²⁾ is bepaald dat computerprogramma's door de Lid-Staten auteursrechtelijk worden beschermd als werken van letterkunde in de zin van de Berner Conventie (Akte van Parijs, 1971); dat de onderhavige richtlijn de beschermingsduur voor werken van letterkunde in de Gemeenschap harmoniseert; dat bijgevolg artikel 8 van Richtlijn 91/250/EEG, dat slechts in een voorlopige harmonisatie van de beschermingsduur voor computerprogramma's voorziet, moet worden opgeheven;

Overwegende dat de artikelen 9 en 10 van Richtlijn ./. ./. EEG van de Raad van . . . betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde, met het auteursrecht verwante rechten slechts voorzien in een minimumbeschermingsduur van deze rechten, onverminderd een latere harmonisatie; dat bijgevolg deze artikelen moeten worden opgeheven ten einde de beschermingstermijnen gelijk te schakelen met die welke in de onderhavige richtlijn zijn vastgesteld;

Overwegende dat overeenkomstig de Berner Conventie voor fotografische werken slechts een minimumbeschermingsduur van 25 jaar te rekenen vanaf hun totstandkoming geldt; dat voorts bepaalde Lid-Staten een stelsel van meervoudige bescherming hanteren, namelijk enerzijds een bescherming uit hoofde van het auteursrecht voor foto's die als kunstwerk in de zin van de Berner Conventie worden beschouwd, en anderzijds een of meer bijzondere vormen van bescherming voor foto's die niet als kunstwerk worden beschouwd; dat bijgevolg een algehele harmonisatie van de verschillende beschermingstermijnen tot stand moet worden gebracht;

Overwegende dat verschillen in beschermingsduur alleen kunnen worden vermeden door ervoor te zorgen dat wanneer een feit dat een beschermingstermijn doet ingaan zich in één Lid-Staat voordoet, die termijn wordt geacht in de gehele Gemeenschap in te gaan;

Overwegende dat artikel 6 bis, lid 2, van de Berner Conventie bepaalt dat de morele rechten van de auteur na zijn dood ten minste tot het vervallen van de vermogensrechten blijven voortbestaan; dat het nuttig is die bepaling in deze richtlijn over te nemen, onverminderd de mogelijkheid van een latere harmonisatie van de morele rechten;

Overwegende dat de in deze richtlijn vastgestelde beschermingsduur eveneens moet gelden voor werken van letterkunde en kunst waarvan het land van oorsprong in de zin van de Berner Conventie een derde land is, zonder dat evenwel die termijn de in het land van oorsprong van kracht zijnde termijn mag overschrijden;

Overwegende dat de in deze richtlijn vastgestelde beschermingsduur van de verwante rechten eveneens moet gelden voor rechthebbenden die geen ingezetene van de Gemeenschap zijn maar die uit hoofde van internationale overeenkomsten bescherming genieten, zonder dat die termijn evenwel de termijn die van kracht is in het land waarvan de rechthebbende onderdaan is, mag overschrijden;

Overwegende dat de toepassing van de bepalingen inzake de vergelijking van de beschermingstermijnen niet tot gevolg mag hebben dat de Lid-Staten in strijd komen met hun internationale verplichtingen; dat de Lid-Staten uit hoofde van deze internationale verplichtingen met betrekking tot werken uit derde landen of ten aanzien van onderdanen van derde landen een verschillende behandeling toepassen, hetgeen de interne markt kan verstoren; dat bijgevolg een procedure moet worden ingesteld volgens welke deze bezwaren kunnen worden verholpen;

⁽¹⁾ COM(90) 584 def.

⁽²⁾ PB nr. L 122 van 17. 5. 1991, blz. 42.

Overwegende dat rechthebbenden in de gehele Gemeenschap op gelijke wijze voordeel moeten kunnen halen uit de door deze richtlijn ingevoerde langere termijnen, voor zover hun rechten op 31 december 1994 nog niet vervallen zijn,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Het auteursrecht op werken van letterkunde en kunst in de zin van artikel 2 van de Berner Conventie geldt gedurende het gehele leven van de auteur en tot 70 jaar na zijn dood, ongeacht op welk tijdstip het werk op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk is gemaakt.

2. Indien het auteursrecht gemeenschappelijk toebehoort aan de personen die aan een werk hebben meegewerkt, wordt de in lid 1 vastgestelde termijn berekend met ingang van de dag van overlijden van de langstlevende medewerker.

3. Voor anonieme of pseudonieme werken, voor werken waarvan volgens de wetgeving van de Lid-Staten de auteur een rechtspersoon is en voor collectieve werken, bedraagt de beschermingsduur 70 jaar met ingang van het tijdstip waarop het werk op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk is gemaakt.

Indien evenwel de door de auteur aangenomen schuilnaam geen enkele twijfel aan zijn identiteit laat of de auteur zijn identiteit tijdens het in de eerste zin aangegeven tijdvak openbaart, geldt de in lid 1 vastgestelde beschermingsduur.

4. De anonieme of pseudonieme werken genieten geen bescherming indien redelijkerwijs mag worden verondersteld dat de auteur sedert 70 jaar dood is.

5. Voor werken die in verschillende banden, delen, nummers of afleveringen openbaar worden gemaakt en waarvoor de beschermingstermijn ingaat op het tijdstip waarop het werk op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk is gemaakt, loopt de beschermingstermijn voor elk onderdeel afzonderlijk.

6. Voor collectieve werken of werken die tot stand zijn gebracht door een rechtspersoon, waarbij publikatie zoals genoemd in lid 3 niet heeft plaatsgevonden, wordt het werk tot 70 jaar na de totstandkoming ervan beschermd.

Artikel 2

1. De rechten van uitvoerende kunstenaars gelden tot 50 jaar na de eerste openbaarmaking van de vastlegging van de uitvoering of, bij gebreke van openbaarmaking, na de eerste verspreiding van de uitvoering. Zij vervallen evenwel 50 jaar na de uitvoering, indien binnen deze termijn geen openbaarmaking of verspreiding heeft plaatsgevonden.

2. De rechten van producenten van fonogrammen gelden tot 50 jaar na de eerste openbaarmaking van het fonogram. Zij vervallen evenwel 50 jaar na de vastlegging, indien het fonogram niet binnen deze termijn openbaar is gemaakt.

3. De rechten van producenten van de eerste vastlegging van cinematografische werken en van reeksen bewegende beelden, met of zonder geluid, vervallen 50 jaar na de eerste openbaarmaking. Zij vervallen evenwel 50 jaar na de vastlegging indien het werk of de reeks bewegende beelden niet binnen deze termijn openbaar is gemaakt.

4. De rechten van omroeporganisaties gelden tot 50 jaar na de eerste verspreiding.

Artikel 3

Beschermde foto's genieten bescherming gedurende de beschermingstermijn zoals omschreven in artikel 1.

Artikel 4

1. Wanneer een van de in de artikelen 1, 2 en 3 vastgestelde termijnen in een van de Lid-Staten ingaat, wordt hij geacht in de hele Gemeenschap in te gaan.

2. Voor werken waarvan het land van oorsprong in de zin van de Berner Conventie een derde land is, en de auteur van het werk geen ingezetene van de Gemeenschap is, verstrijkt de in de Lid-Staten verleende bescherming ten laatste op de dag waarop de bescherming in het land van oorsprong verstrijkt, zonder dat de in artikel 1 vastgestelde termijn mag worden overschreden.

3. De in artikel 2 vastgestelde beschermingstermijnen gelden eveneens voor rechthebbenden die geen ingezetene van de Gemeenschap zijn, voor zover hun door de Lid-Staten bescherming wordt verleend. De door de Lid-Staten verleende bescherming verstrijkt evenwel uiterlijk op de dag waarop de bescherming in het derde land waarvan de rechthebbende onderdaan is, verstrijkt.

4. In afwachting van het sluiten van nieuwe internationale overeenkomsten met betrekking tot de beschermingsduur van auteursrecht of verwante rechten, wordt volgens de procedure van artikel 9 beslist om:

a) de in de leden 2 en 3 neergelegde regel inzake de vergelijking van de beschermingstermijnen ten aanzien van bepaalde derde landen niet toe te passen of te wijzigen, met name ten einde te voorkomen dat de Lid-Staten in strijd komen met hun internationale verplichtingen; de toegekende termijn mag evenwel in geen geval langer zijn dan de termijnen die in de artikelen 1 en 2 zijn vastgesteld;

- b) passende maatregelen te treffen, wanneer slechts door bepaalde Lid-Staten aan onderdanen van derde landen bescherming wordt verleend en dit tot distorsies van de mededinging of tot belangrijke verleggingen van het handelsverkeer in de interne markt leidt.

Artikel 5

De in deze richtlijn vastgestelde termijnen worden berekend met ingang van de eerste januari van het jaar dat volgt op het feit dat de termijn doet ingaan.

Artikel 6

1. De bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing op de rechten die niet zijn vervallen op 31 december 1994. Zij leiden evenwel niet tot inkorting van lopende beschermingstermijnen die gelden krachtens de wetgeving van de Lid-Staten.

2. De morele rechten van de auteur worden ten minste tot het vervallen van de vermogensrechten gehandhaafd.

Artikel 7

1. Artikel 8 van Richtlijn 91/250/EEG vervalt.
2. De artikelen 9 en 10 van Richtlijn . . . /EEG vervallen.

Artikel 8

1. De Lid-Staten delen de Commissie onverwijld elk ontwerp met betrekking tot nieuwe verwante rechten mee en geven de motieven ter rechtvaardiging van de invoering van die rechten, alsmede hun voorziene duur aan.

2. De Lid-Staten stellen de aanneming van de in lid 1 bedoelde ontwerpen uit met drie maanden te rekenen vanaf de mededeling ervan. Deze termijn wordt op twaalf maanden gebracht indien de Commissie binnen drie maanden na de mededeling het voornemen kenbaar maakt ter zake een voorstel voor een richtlijn in te dienen.

Artikel 9

De Commissie wordt bijgestaan door een comité van raadgevende aard, bestaande uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

De vertegenwoordiger van de Commissie legt het Comité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het Comité brengt binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie advies uit over dit ontwerp, zo nodig door middel van een stemming.

Het advies wordt in de notulen opgenomen; voorts heeft iedere Lid-Staat het recht te verzoeken dat zijn standpunt in de notulen wordt opgenomen.

De Commissie houdt zoveel mogelijk rekening met het door het Comité uitgebrachte advies. Zij brengt het Comité op de hoogte van de wijze waarop zij rekening heeft gehouden met zijn advies.

Artikel 10

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 1992 aan de bepalingen van artikel 1 tot en met 7 van deze richtlijn te voldoen.

Wanneer de Lid-Staten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels van deze verwijzing worden vastgesteld door de Lid-Staten.

De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mede, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

2. De Lid-Staten passen de bepalingen van artikel 8 toe vanaf de vankrachtwording van deze richtlijn.

Artikel 11

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.